

**Poul Nyrup Rasmussen:
1. maj tale 1999**

(elektronisk reprint)

Solidaritet over alle grænser

Partiformand og statsminister Poul Nyrup Rasmussen holder i år 1. maj i det jyske. Talerne er lidt forskellige de forskellige steder, men dog skåret over temaet "Solidaritet over alle grænser". Kosovo og det forestående valg til Europa-Parlamentet er hovedemner, som partiformanden og statsministeren beskæftiger sig med og har følgende at sige om:

Om Kosovo.

1. Denne 1. maj er den sidste i dette årti, i dette århundrede.

Jeg tror ikke nogen selv i deres værste mareridt havde forestillet sig, at vores 1. maj i år skulle holdes i skyggen af den største humanitære katastrofe siden den 2. verdenskrig i Kosovo, på Balkan lige ved vores dørtrin i Europa. Kun 2 ½ times flyrejse fra Danmark.

Lige nu ser vi massedeportationer i Kosovo. Huse brændes ned, fordi der bor albanere. Unge mænd myrdes - ikke for hvad de gør, men for hvad de er albanere. Vi ser kvinder og børn og gamle tvangsflyttede under forfærdelige vilkår. Vi ser en etnisk udrensning uden sidestykke efter 2. verdenskrig. Tvangsdeportationer i lukkede togvogne og kilometerlange bilkonvojer. Hundredetusindvis af flygtninge under ufattelige lidelser.

Et helt folk er ved at blive tvangsforflyttet fra deres eget land.

Det kan vi ikke bare vende ryggen til. Det må stoppes. Det skal stoppes.

For de mange, mange tusinde Kosovo-albaneres skyld. For menneskehedens og humanismens skyld. For vores egen selvrespekts og solidaritets skyld.

Danmark er en fredelig nation. Vores linie har altid været at afprøve alle forhandlingsveje først.

Derfor blev alle veje prøvet, før NATO's indgreb med flybombningerne. Det militære kort må altid være det sidste men der var ikke andre udveje. Derfor greb vi ind gennem FN, EU og NATO.

Vores mål er enkelt: Det mål har vi, alle i Europa hele Europa alle landene på Balkan, rundt om Milosevic's Serbien, og alle lande i Øst- og Centraleuropa. Kosovo-albanerne skal kunne vende tilbage og leve i tryghed, fred og demokrati i deres land Kosovo. Ikke mere ikke mindre.

Derfor er vi Danmark - med til at kæmpe på lige fod med andre NATO-lande for den sag, for det mål. For humanismens skyld og vores egen.

I lyset af Milosovic's og serbernes brutalitet vil det være helt forkert og utilgiveligt at give op nu. Derfor må vi fastholde og forstærke flyindsatsen for at få standset voldshandlingerne i Kosovo. Kravene er enkle til den serbiske ledelse:

- at Milosevic og hans generaler skal standse voldshandlingerne øjeblikkeligt,
- at Milosevic's hær og paramilitære enheder i Kosovo skal trækkes ud,
- at de Kosovo-albanske flygtninge skal kunne vende tilbage til deres land, og
- at det sker under en international styrkes beskyttelse.

Flygtningene skal kunne vende tilbage til deres eget land igen. Og USA og Canada, Japan og mange, mange flere lande står sammen med os om det mål.

Derfor er Milosevic og hans generaler og ultranationalisterne i dag ikke alene isoleret militært men også politisk. Derfor er det afgørende, at Danmark er med og påtager sig sit medansvar - både når det gælder den militære indsats, i solidaritet med andre NATO-lande og - det konstante politiske arbejde for at finde en fredelig løsning så hurtigt som overhovedet muligt.

I det arbejde må Rusland selvsagt også med for at sikre en varig fred i området. Der er små positive tegn i den retning men jeg tror, at vi alle må indstille os på, at det tager tid. Det tager en hel del tid endnu.

Desværre viser Milosevic ikke tegn på villighed til at forhandle på acceptable betingelser, så flygtningene kan vende tilbage i tryghed endnu.

Derfor må befolkningen i Danmark og i resten af Europa have tålmodighed. Det er vigtigt, vi står sammen om både flyktingen mod Milosevic's militære apparat og voldshandlinger og det politiske arbejde for at finde en forhandlingsløsning.

Samtidig må Danmark løfte sin del af den meget afgørende humanitære opgave. Behovet er enormt og stigende dag for dag i nærområdet i Makedonien og i Albanien.

Danmark yder en stor indsats, når det gælder vores bidrag til den humanitære indsats. Det viser, at danskerne virkelig står sammen, når det gælder om at hjælpe folk i nød. Jeg opfordrer til, at man fortsætter med at hjælpe til gennem økonomisk bistand til de frivillige nødhjælpsorganisationer, når der samles ind også på denne 1. maj.

Der er forsat et enormt behov for hjælp.

Nu gælder det om at stå fast både i den militære indsats i den humanitære indsats og i den politiske indsats.

Nu gælder det mest af alt om at få den størst mulige direkte hjælp frem til de mange flygtninge i området. Danskerne og de frivillige organisationer gør en fantastisk indsats både herhjemme og på stedet. Vi skylder at sige tak til de mange. Alle kan hjælpe til.

Det er stærkt opmuntrende at se, at også NATO har kunnet påtage sig en indsats for at hjælpe nødhjælpsforsyninger frem og flygtninge transporteret - under ledelse af FN.

De første 150 flygtninge fra Kosovo er netop ankommet til Danmark. Det er jo den anden måde, vi kan hjælpe på:

- at sikre tryghed og omsorg for de ulykkelige mennesker, der for en tid er forvist fra deres eget land og har bedt os om ophold herhjemme.
- Jeg håber, at alle vil tage godt imod flygtningene og være med til at sikre dem ordentlige vilkår for børn og voksne indtil de kan få opfyldt deres brændende ønske om en dag at kunne vende tilbage til deres eget land.

Flere flygtninge vil komme til Danmark i den nærmeste tid. Lad os vise, at vi også kan løfte den opgave som vi gjorde det for bosnierne.

Der er bliver behov for, at vi i næste fase når flygtningene får mulighed for at komme tilbage følger op med massiv økonomisk, teknisk og politisk hjælp til Kosovo. Til hele Balkans genopbygning og det gælder også Serbien og det serbiske folk.

Lige så beslutsomme vi er militært for at nå vores humanistiske mål. Lige så beslutsomme må

vi være for at finde en politisk løsning.

Sandheden er også, at vi må indstille os på, at det internationale samfund kommer til at være på Balkan i en hel del år fremover, hvis freden skal sikres. Også her må Danmark være parat til at påtage sig sit medansvar og løfte sin del af opgaven.

Under Den kolde Krig havde vi 2 supermagter, der holdt hinanden under kontrol, og i virkeligheden også holdt styr på hinandens "Milosevic'er". Efter Den kolde Krigs ophør har vi fået en situation, hvor alle "Milosevic'erne" kommer kravlende op af hullerne. Derfor er det så vigtigt, at vi holder sammen i det internationale samfund om humanismen og de grundlæggende menneskerettighedskrav. Et sammenhold som er stærkt i NATO, som er stærkt i Europa, som er stærkt i FN.

Derfor er vores kamp i Kosovo en kamp for, at flygtningene kan komme tilbage. Det er en kamp for menneskelighed, og det er en kamp for os alle.

Derfor tegner der sig en ny tid i det internationale samarbejde, hvor den grundholdning breder sig mere og mere: At humanismen bliver vigtigere end påberåbelse af staternes suverænitæt.

FN's generalsekretær har sagt det højt og tydeligt: "Vi kan ikke acceptere en situation, hvor folk indenfor et lands grænser brutaliseres, massedeporteres, myrdes det vil være i stik modstrid med FN's 21. århundredes forpligtelser."

Her ved starten af det 21. århundrede har vi en ny stor opgave foran os: Vi må udmønte disse grundholdninger for FN i praksis. Det er utroligt kompliceret. Det vil tage år. Men på mange måder repræsenterer de grundholdninger for mig det nye globale svar efter den kolde krigs ophør. Det næste kapitel i Folkeretten.

Her ligger opgaver foran os, som kan løses men kun i et samarbejde mellem FN, EU, NATO, OSCE og andre regionale organisationer.

Det er ikke mange dage siden, at 44 lande fra Atlanterhavet til Uralbjergene fra Kazhakstan til Norge var samlet i Washington i det samme rum med det mål at formulere en ny fredelig fremtid for Europa.

Her midt i den humanitære katastrofe i Kosovo er der måske et lille håb. Vi kan og bør i Europa gøre alt, hvad vi kan for at få den nuværende situation vendt til en ny udvikling for hele Balkan. Som kan give ny stabilitet, som kan hele Europa.

Flyaktionerne stopper, når Milosevic stopper. Freden kommer, når Milosevic og generalerne skaber rum, så flygtningene kan komme tilbage til deres land.

Og vi i den rige vestlige verden og ikke mindst i den europæiske må være med til at genopbygge Balkan, så Europas syge mand, som Balkan er blevet kaldt i hundrede år kan blive rask, og vi kan sikre en fredelig udvikling. Både for Kosovo-albanerne, for alle nationer og folk på Balkan også for det serbiske folk.

Politik er at gøre noget. At være noget er at gøre noget. Til syvende og sidst har vi besluttet os for at handle ikke mod bedre vidende, men med at tage konsekvensen af vores erfaringer. At være beslutsomme og lige så konsekvente, når det gælder humanismen for om den findes ingen kompromisser. Den er dér og skal sikres fuldt og helt.

Om valget til Europa-Parlamentet:

Politik og demokrati er at være dér deltage dér hvor der træffes beslutninger, som vedkommer os alle.

Derfor deltager vi ved kommunevalget og vælger politikere til at løfte de kommunale opgaver. Derfor vælger vi amtspolitikere til at løfte amternes opgave. Derfor vælger vi til Folketinget for at sammensætte Christiansborgs politikere til at lovgive.

Det er af samme grund jeg også vil opfordre meget alle vælgere til at deltage ved parlamentsvalget til Europa-Parlamentet den 10. juni.

Hvert demokratiske forum udfører sin opgave. Det gælder kommunen, det gælder amtet, det gælder Folketinget og regeringen.

Sådan er det også på europæisk plan. Det nye europæiske parlament har gennem Amsterdam-traktaten fået en række nye muligheder. Det er et parlament, der har fået større indflydelse på de europæiske beslutninger.

Hvis vi ikke er der - med den højest mulige stemmedeltagelse, - er der andre, som med garanti er der - det er ikke i Danmarks interesse. Derfor bør vi deltage.

Det er med Europa-Parlamentet som i det danske folketing. Vi fordeler os efter partitilhørsforhold - der er forskel på de veje, det politiske arbejde kan gå. Det gælder i Danmark og det gælder i Europa. Også derfor er det vigtigt, at Socialdemokratiet får et godt valgresultat.

Med Amsterdam-traktaten har vi fået skabt et godt grundlag for det europæiske samarbejde med større vægt på grønne værdier, på beskæftigelsen, på forbrugerspørgsmål, på mulighederne for at sikre sunde fødevarer. Og alle de beslutninger har Europa-Parlamentet også indflydelse på i samarbejde med Ministerrådet.

Og det kan nytte: Beskæftigelsessamarbejdet er gradvist forbedret gennem årene, fordi vi ville det. Den grønne linie er gradvist blevet stærkere, fordi vi ville det - blandt socialdemokrater i hele Europa.

I de kommende år bliver EU's udvidelse og samarbejde også i udviklingen af en ny frisk pagt for Balkan helt afgørende. Her bør vi være stærkt repræsenteret i Parlamentet.

Vi skal sætte præg også på verdenshandlen. Den dag er ikke fjern, hvor Europa kan stille krav til verdenshandlen, der sikrer visse grundrettigheder, visse faglige rettigheder, forbud mod børnearbejde, miljøkrav.

På den måde er der en lige linie mellem det danske samarbejde, det nordiske samarbejde, det europæiske samarbejde og det globale samarbejde.

Det europæiske samarbejde er ikke nået dertil endnu - hverken i vores egen del af verden eller globalt. Men sådan kunne det godt blive i fremtiden - hvis vi beslutter os for det.

Det er op til os selv at ville det. Jeg synes, vi skal.

Afslutning:

5. Jeg har ikke rigtigt fundet det let på denne 1. maj at tale om vores indenrigspolitiske dagsorden. Jeg har ikke glemt den - men på mange måder er vores sammenhold lige nu om de udadvendte opgaver og vores indsats for humanismen og den humanitære hjælp på Balkan - det aller, aller vigtigste.

Den konflikt skal standses, og flygtningene skal kunne vende hjem i tryghed.

Hvis vi kan løse det. Hvis vi kan skabe en ny fremtid for Balkan så har solidariteten igen sat sig igennem. Så har humanismen vundet endnu engang.

Det er jeg sikker på vil ske.

Den fantastiske samling omkring hjælpen til de hundredetusindvis af flygtninge i nød på Balkan den følelse af fællesskab og ønske om at hjælpe, som vi mærker hver dag i den danske befolkning er så stærk, så stærk.

Det er en påmindelse til os alle om, at vi godt kan, når vi vil. At vi dermed også kan komme videre i vores eget samfund for at sikre, at dem der står udenfor kan komme med.

For heller ikke i Danmark vil vi bare vende ryggen til og affinde os passivt med det, nogle kalder "udviklingen". Hverken hvis den kommer udefra eller gennem en ændret sammensætning af befolkningen indadtil.

Solidariteten kan godt holde men kun hvis vi vil og beslutter os for et fællesskab, hvor vi allesammen har et ansvar. Hvor staten ikke bare bliver forvandlet til en automat, der forventes at klare alt for os.

Hvor vi forstår, at velfærden ikke bare automatisk kommer med posten. Hvor vi bygger på vores stadig gyldige værdier om ret og pligt om at yde og nyde. Om at der skal være plads til os allesammen.

Om at ville fællesskabet og sammenholdet.

Under vores egen konflikt sidste år på arbejdsmarkedet manglede der pludselig gær! Men nu har vi fundet solidariteten og fællesskabets værdier igen det er jeg sikker på.

Nu skal vi have fat i næste træk ikke alene internationalt og europæisk, men også herhjemme i vores eget land. Meget skal gøres. Det forudsætter, at alle er med til at påtage sig et ansvar herfor. Det forudsætter selvsagt også, at vi giver mennesker noget at have deres ansvar i.

Det kan vi kun, hvis der i konturerne til et nyt dansk ansvarssamfund er et medspil og et medansvar fra danske virksomheder, fra fagbevægelsen, fra kommunerne, fra den enkelte - og naturligvis fra staten, fra samfundet, fra regeringen.

Vi har ikke kunnet fejre 1. maj i dag. Vi har afholdt 1. maj i dag. Vi har gjort det for at minde hinanden om vores forpligtelser i den internationale solidaritet.

Og vi har måske også skænket vores eget behov for fællesskab indadtil - en tanke.

Hvis det er tilfældet, har dagen i dag gjort en forskel, det er jeg sikker på.